

bare dal van de Topino **Spello** (► E 5), **Foligno** (► E 6) en **Bettona** (► D 5). Zuidelijk van Spello ligt te midden van olijfgaarden op de uitlopers van de Monte Serano het door de Romeinen gestichte **Trevi** (► E 6), niet ver van **Montefalco** (► E 6), dat vanwege zijn ligging boven de Valle Umbra ook wel het 'balkon van Umbrië' wordt genoemd.

Orvieto en het zuiden

Meer naar het zuidwesten van Umbrië liggen aan weerszijden van het ruim vijftig jaar geleden in de Tiber aangelegde, maar inmiddels zeer natuurlijk ogende Lago di Corbara (► C 7) de van oorsprong Etruskische steden **Orvieto** (► B 7) – wonderbaarlijk gesitueerd op een tufstenen rotsplateau – en **Todi** (► C 7) – driedubbel ommuurd en ook nog eens op een hoge heuvel. In het

wat vlakkere zuiden van Umbrië zijn de Romeinse ruïnes van Carsulae (► D 8), bij **San Gemini** (► D 8), en het moderne **Terni** (► E 8) te vinden.

Spoletto en de Monti Sibillini

In de uitlopers van de Apennijnen ligt strategisch, aan de kop van een breed dal, het fraaie **Spoletto** (► E 7) met zijn wirwar aan straten, pleinen en trappen. Vanuit Spoleto is het niet ver naar het 'dak' van Umbrië: de **Monti Sibillini** (► G 6/7), met daarin enigszins verscholen twee hoogvlaktes en het dorp **Castelluccio** (► G 7). Tussen Spoleto en de Monti Sibillini liggen het tussen hogere toppen verscholen **Cascia** (► F 7) met de heilige Rita en **Norcia** (► G 7), de tegen het machtige decor van de Monti Sibillini gelegen sfeervolle geboorteplaats van de heilige Benedictus.

Cipressen en wijnranken

2 Rond het Trasimeense Meer – het Lago Trasimeno

Kaart: ► C 6-B 4/5, oriëntatiekaartje: blz. 46

Vervoer: Autotocht met als startpunt Perugia

Vanuit Perugia is het goed mogelijk om in een dagtocht een goede indruk te krijgen van het Trasimeense Meer en de omliggende plaatsen. U komt langs een Etruskisch familiegraf, een olijfolie- & wijnmuseum, een vulkaanmuseum en een kunstmuseum en doorkruist de vruchtbare akkers en olijfgaarden rondom het Lago Trasimeno, waarbij u ook Toscane nog bezoekt.

Uit Perugia vertrekt u bij de **Porta San Costanzo** ¹, de poort aan de uiterste zuidoosthoek van de oude stad. Volg de Via Romana tot de rotonde waar u de derde afslag neemt, de Via Assisana, de oude weg naar Assisi. Na circa 6 km komt u bij het Ipogeo dei Volumni, waar u een bijzonder **Etruskisch familiegraf** ² uit de 2e eeuw v.Chr. kunt bezoeken. Keer een kort stukje terug richting Perugia, maar neem vervolgens de weg naar Assisi en Foligno.

Volg de wijzers tot u eenmaal op de E45 na nog geen 2 km de afslag Ponte San Giovanni/Torgiano ziet. Volg hier de wijzers naar Torgiano. Over de Via Ferriera (SP401) passeert u Miralduolo en na nog eens 4 km bereikt u Torgiano. Hier zijn zowel het **Wijnmuseum** ³ als het **Olijfoliemuseum** ⁴ van de familie Lungarotti (zie blz. 42) en de 13e/14e-eeuwse San Bartolomeo een stop waard.

Perugino

Via de SP403, de SP318 en de SS3bis bereikt u het 9,5 km verderop gelegen **Deruta** (blz. 73), beroemd om zijn keramiek, waaraan dan ook een museum gewijd is, ondergebracht in een 11e-eeuws benedictijner klooster. In de pinacoteek, gehuisvest in het 13e-eeuwse **Palazzo Comunale** ⁵, zijn werken te zien van Perugino en Niccolò Alunno.

Verlaat Deruta in zuidwestelijke richting en volg de wijzers naar Terni/Roma die u op de E45 richting Todi brengen,

Terracotta tinten en bloembakken met geraniums: straatbeeld in Deruta

In de buurt

In het gehucht **Colle** (► D 5) is een Etruskisch hypogeum (2e eeuw v.Chr.) te zien, een grote rechthoekige grafkamer met een aantal urnen. In het gehucht **Passaggio di Bettona** (► D 5) staat de fraaie Torre del Molinaccio (13e eeuw), als uitkijktoren gebouwd ten tijde van de oorlogen met Perugia. Ook in Passaggio staat de abdij San Crispolto al Piano, stammend van voor het jaar 1000 en gebouwd boven op Romeinse fundamenten. Ten slotte is in Passaggio ook de Villa del Boccaglione een uitstapje waard: een imposant 18e-eeuws landgoed, ontworpen door Giuseppe Piermarini.

Deruta ► C 5

Op 20 km van Assisi ligt Deruta (9500 inwoners) op een heuvel (218 m) op de linkeroever van de Tiber. Deruta is vooral bekend vanwege het aardewerk, 'majolica', dat hier al eeuwen wordt vervaardigd. Op de centrale Piazza dei Consoli zijn tal van aardewerkwinkeltjes te vinden. Veel gebouwen zijn versierd met kleurrijke majolicategels of -borden.

Palazzo Comunale

Piazza dei Consoli 15, tel. 07 59 71 10 00, mrt. en okt. zo. 10.30-13, 14.30-17, apr.-juni zo. 10.30-13, 15-18, juli-sept. zo. 10-13, 15-18 uur, nov.-feb. gesl.

10 Romaans-gotisch meesterwerk – de kathedraal van Orvieto

Kaart: ► B 7

Vervoer: Tandradbaan (*funicolare*) vanaf het station naar Piazza Cahen

De dom is het juweel van Orvieto en een hoogtepunt van romaans-gotische architectuur. In opdracht van paus Nicolaas IV werd met de bouw begonnen in 1290. De pracht van de mozaïeken en reliëfs van de uit Siena afkomstige Lorenzo Maitani in de voorgevel is een bekroning van het samenvloeien van diverse bouwstijlen en tegelijk hét hoogtepunt van de gotische beeldhouwkunst in Umbrië.

Als een enorm drieluik toont zich de gevel van de **Duomo** aan de wereld. Het is een waar pronkstuk van de toen nieuwe gotische stijl in een nog veelal romaanse omgeving.

Façade

Vier pilasters, bekroond door spitsen, verdelen de gevel in drie verticale vlakken, terwijl een dwerggalerij een horizontale verdeling bewerkstelligt. De drie

spitsen boven de portalen zijn, evenals de vlakken aan weerszijden daarvan, versierd met felgekleurde mozaïeken. Ook in het bovenste deel van de voorgevel zijn in de geveltoppen mozaïeken aangebracht. Deze in oorsprong 15e-eeuwse decoraties zijn overigens in de 17e/18e eeuw door lokale vaklieden vernieuwd. In het brede middengedeelte van de voorgevel bevindt zich een in een vierkant vlak gevat roosvenster, met in het midden het hoofd van Christus en in de mozaïeken in de hoeken afbeeldingen van de kerkvaders. Daaromheen is een lijst aangebracht met 52 bustes van heiligen, zij zijn evenals het roosvenster het werk van de 14e-eeuwse Andrea Orcagna. In nissen links en rechts staan twaalf profeten, en erboven de twaalf apostelen.

Aan weerszijden van de portalen bracht Lorenzo Maitani levendige reliëfs aan die hem tot een van de meest vooraanstaande 14e-eeuwse beeldhouwers